

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Dewiacja i patologia społeczna**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **24-PCDL-DPA**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **praca socjalna**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **III rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 h W, 30 h ĆW**
9. Liczba punktów ECTS: **4 pkt**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr hab. Anna Michalska, anna_michalska@poczta.onet.pl, mgr Tomasz Kasprzak, tomasz.kasprzak@email.cz
11. Język wykładowy: **j. polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie):

Częściowo tak - przesyłanie studentom literatury uzupełniającej i wskazówek odnośnie źródeł informacji statystycznych dotyczących wybranych zjawisk patologicznych, zawartych na stronach internetowych instytucji zajmujących się rejestrowaniem wskaźników patologii społecznej

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	przekazanie wiedzy socjologicznej z zakresu etiologii, przebiegu oraz skutków głównych zjawisk patologicznych
C2	rozwinięcie zdolności odróżniania zjawisk patologicznych i dewiacyjnych od kwestii społecznych i problemów społecznych
C3	rozwinięcie umiejętności identyfikacji zjawisk patologicznych i dewiacyjnych na podstawie cech charakterystycznych, przebiegu, natężenia oraz skutków jednostkowych i społecznych

C4	przygotowanie do właściwej interpretacji wyników badań socjologicznych i psychologicznych diagnozujących zjawiska patologiczne i dewiacje społeczne
C5	wyrobienie umiejętności korzystania z informacji statystycznych, demograficznych, psychologicznych i socjologicznych dotyczących wybranych zjawisk patologicznych i dewiacyjnych w Polsce
C6	rozwinięcie umiejętności opisu socjologicznego zjawisk patologicznych i ich klasyfikacji

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): wiedza w zakresie przedmiotu „Socjologia problemów społecznych”

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/ przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka	Symbole EK dla kierunku studiów
DPA_01	Definiuje i objaśnia jakimi cechami charakteryzują się główne zjawiska patologiczne	K_W01; K_W02, K_W03, K_W06
DPA_02	Wskazuje prawidłowo na rolę czynników mikrospołecznych i makrospołecznych w generowaniu zjawisk patologicznych i dewiacyjnych	K_W02, K_W03, K_W06
DPA_03	Stosuje właściwe określenia przy charakterystyce przebiegu każdego zjawiska patologicznego i dewiacyjnego	K_W01, K_W02, K_W04
DPA_04	Interpretuje prawidłowo wskaźniki przyczyn cywilizacyjnych współczesnych zjawisk patologicznych i dewiacyjnych	K_W03, K_W04, K_W05
DPA_05	Dobiera właściwe określenia charakteryzujące stopień zaawansowania i natężenia oraz szkodliwości wybranych zjawisk patologicznych i dewiacyjnych	K_U01, K_U03
DPA_06	Interpretuje prawidłowo wyniki badań socjologicznych na temat skutków zjawisk patologicznych i wykorzystuje w pracy zawodowej pracownika socjalnego	K_U03, K_U09,
DPA_07	Korzysta ze źródeł literaturowych celu pogłębienia wiedzy na temat przebiegu szczególnie dotkliwych zjawisk patologicznych i dewiacyjnych	K_U14; K_U20

DPA _08	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu przyczyn, przebiegu i skutków wybranych zjawisk patologicznych oraz dewiacyjnych w pracy zawodowej w roli pracownika socjalnego	K_U14; K_U18, K_U20
DPA _09	Potrafi obiektywnie ocenić stopień zagrożenia jednostki, grupy, rodziny i zbiorowości społecznej konkretnym zjawiskiem patologicznym (w praktyce zawodowej pracownika socjalnego)	K_U03, K_K07
DPA _10	Ma zdolność do stosowania właściwej terminologii w opisie skutków danego zjawiska dewiacyjnego i patologicznego w określonym środowisku społecznym (nie używa terminów stygmatyzujących)	K_K11

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Przegląd głównych, socjologicznych koncepcji patologii społecznej i zachowań dewiacyjnych. Przykłady definicji patologii społecznej. Cechy wspólne i różnice. Historyczna zmienność przyczyn oraz przebiegu zjawisk patologicznych.	DPA_01, DPA_10
Stanowiska socjologów wobec głównych zjawisk patologicznych i dewiacyjnych. Trudności w odróżnianiu problemów społecznych od zjawisk patologicznych i dewiacyjnych. Zmienność kryteriów stosowanych przez badaczy zjawisk patologicznych. Socjologiczne, prawne, pedagogiczne i psychologiczne spojrzenie na patologię społeczną	DPA_01, DPA_10
Zjawiska patologiczne i dewiacyjne generowane przez czynniki makrospołeczne (przestępczość gospodarcza, przestępczość kryminalna, korupcja, samobójstwa, przemoc instytucjonalna).	DPA_02, DPA_03 DPA_05, DPA_10
Zjawiska patologiczne i dewiacyjne generowane głównie przez czynniki mikrospołeczne (kazirodstwo, pedofilia, przemoc w rodzinie, wykorzystywanie seksualne, prostytutka, zaburzenia procesu odżywiania, zachowania autodestrukcyjne).	DPA_02, DPA_03 DPA_05, DPA_09 DPA_10

Cywilizacyjne uwarunkowania zjawisk patologicznych i dewiacyjnych (narkomania, nikotynizm, sieciorholizm, pracoholizm, hazard, bigoreksja, zachowania suicydalne).	DPA_01, DPA_02 DPA_03, DPA_04 DPA_05
Czynniki Jednostkowe (trudności adaptacyjne, deficyty socjalizacyjne, brak odporności na stres) współwarunkujące powstawanie zachowań patologicznych	DPA_01, DPA_04 DPA_09, DPA_10
Charakterystyka zachowań patologicznych o złożonej etiologii mikrostrukturalnej i makrostrukturalnej (zachowania agresywne, mobbing, żebractwo, bezdomność, włóczęgostwo, przestępczość zorganizowana, prostytutcja, terroryzm).	DPA_02, DPA_04 DPA_05, DPA_09 DPA_10
Analiza wskaźników statystycznych, demograficznych, ekonomicznych, psychologicznych i socjologicznych charakteryzujących natężenie zjawisk patologicznych i dewiacyjnych (alkoholizm, narkomania, przestępczość).	DPA_01, DPA_06 DPA_07, DPA_09
Stan badań socjologicznych i psychologicznych oraz pedagogicznych nad dotkliwością i skutkami współczesnych zjawisk patologicznych w Polsce.	DPA_06, DPA_07 DPA_08, DPA_09
Ocena dotkliwości i natężenia zjawisk patologicznych i dewiacyjnych dokonana przez badaczy, polityków społecznych i ekspertów oraz sposoby korzystania ze źródeł diagnostyczno-eksperckich.	DPA_04, DPA_06 DPA_08,

5. Zalecana literatura:

- 1) Hołyst B., Zagrożenia ładu społecznego [1], Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013,
- 2) Kotlarska-Michalska A., Psychospołeczne aspekty bezdomności (w:) Psychologia rozwiązywania problemów społecznych (red.) J. Miluska, Poznań 1998,
- 3) Kotlarska-Michalska A., Postawy młodzieży wobec przemocy, (w:) Młodociani mordercy. Studia nad agresją i zbrodnią. (red.) W. Ambrozik, F. Zieliński, Poznań 2003,
- 4) Merton R., Teoria socjologiczna i struktura społeczna, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1982,
- 5) Podgórecki A. Patologia życia społecznego, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1969,
- 6) Pospiszyl I., Razem przeciw przemocy, Wydawnictwo akademickie Żak, Warszawa 1999,
- 7) Pospiszyl I., Patologie społeczne, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2008,
- 8) Siemaszko A., Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1993,
- 9) Urban B., Problemy współczesnej patologii społecznej, Wydawnictwo UJ. Kraków 1998,

- 10) Woronowicz B. T., Uzależnienia. Geneza, terapia, powrót do zdrowia, Wydawnictwo Media Rodzina Warszawa 2009,
- 11) Hołyst B., Suicydologia, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2002,
- 12) Jarosz M., Władza, przywileje, korupcja, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2004,
- 13) Kotlarska-Michalska A., Przejawy, formy oraz skutki przemocy wobec kobiet w rodzinie (w:) Zdrowotne skutki przemocy w rodzinie, B. Zawadzka, M. Orłowska, M. Gościńiewicz (red.) Wydawnictwo UJK, MOPR w Kielcach, Kielce 2012,
- 14) Kurzępa J., Młodzież pogranicza – świnki czyli o prostytutce nieletnich, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2005,
- 15) Ogińska-Bulik N., Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, Łódź 2006,
- 16) Mazur J., Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość, Wydawnictwo Żak, Warszawa 2002.

Uwaga, wszystkie wymienione pozycje literatury w formie książek są dostępne w bibliotekach, Natomiast rozdziały własnego autorstwa z prac zbiorowych – pozycje nr 2, 3, 13 przekazuję studentom w formie skserowanej.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa (podczas ćwiczeń do tego przedmiotu)	X
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video (podczas ćwiczeń do tego przedmiotu)	X

Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach (podczas ćwiczeń)	X
Inne (jakie?) – podczas wykładów są prezentowane książki, których treści są wykorzystywane podczas konkretnego wykładu np. podczas wykładu dotyczącego problematyki przemocy studenci mogą obejrzeć kilka najnowszych publikacji na ten temat i zapoznać się z zawartością polecanych prac.	X
Studenci otrzymują na pierwszym wykładzie wykaz wszystkich źródeł literaturowych wykorzystanych w przygotowaniu wykładów. W roku akademickim 2019/2020 otrzymali wykaz 160 pozycji literatury w pliku: „Literatura z przedmiotu „Dewiacja i patologia społeczna”. Ten wykaz jest corocznie aktualizowany.	X

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu				
	DPA_01	DPA_02	DPA_03	DPA_04	DPA_05
Egzamin pisemny (z wykładu)	X	X	X	X	X
Egzamin ustny					
Egzamin z „otwartą książką”					
Kolokwium pisemne (z ćwiczeń)	X	X	X	X	X
Kolokwium ustne					
Test					
Projekt					
Esej					
Raport					
Prezentacja multimedialna					
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)					
Portfolio					
Inne (jakie?) -					

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

	Forma aktywności	Srednia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		60
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	30
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
SUMA GODZIN		120
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		4

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):

dobry plus (+db; 4,5):

dobry (db; 4,0):

dostateczny plus (+dst; 3,5):

dostateczny (dst; 3,0):

niedostateczny (ndst; 2,0):

Na egzamin pisemny składa się z pięć pytań na podstawie wiedzy wykładowej oraz pięciu obszernych artykułów uzupełniających problematykę wykładów. Studenci otrzymują wykaz 48 zagadnień egzaminacyjnych na pierwszym wykładzie oraz wykaz literatury uzupełniającej (też na pierwszym wykładzie). Również otrzymują w formie elektronicznej wykaz wszystkich źródeł na których zostały oparte wykłady.

W ramach ćwiczeń studenci analizują podczas dyskusji treści zaleconych lektur. Lektury poszerzają wiedzę i dotyczą szczegółowych zagadnień, które nie są poruszane w czasie wykładów.